

16 שבת פ"ט קמ"ט
17 שבת פ"ט קמ"ט
18 שבת פ"ט קמ"ט
19 שבת פ"ט קמ"ט
20 שבת פ"ט קמ"ט
21 שבת פ"ט קמ"ט
22 שבת פ"ט קמ"ט
23 שבת פ"ט קמ"ט
24 שבת פ"ט קמ"ט
25 שבת פ"ט קמ"ט
26 שבת פ"ט קמ"ט
27 שבת פ"ט קמ"ט
28 שבת פ"ט קמ"ט
29 שבת פ"ט קמ"ט
30 שבת פ"ט קמ"ט

גליון הש"ס

גמ' ר"י ור' נחמיה חד
אמר. ע"י ד"ב עו ע"ב:
שם ספר שפירושה בשבת.
ע"י מגילה דף ת"ז ודף
ע"ב:

מוסף רש"י

ידבר עמים. ישעיהו וכל
שפלות בנחם. שבח ט"ז
שפיעה שברה דוד
שיתין. ולא פנילא ליה
שמעיה ימי נדלשתי נכחו
ע"י ט"ז ט"ז. ולי סניח
ליה שפא ממלא עמ' או
צרות. ולק"י ארבעה
ויכוח. קפא תרומו.
ק"י סניח. ופלא
יק"י הכול. מ"ז ו
מחממין וקפא פורלא
ע"י. מרו לבתיה שם
כ"י. דוד לא היה מורה
לכה כפי רבו אמיתו
יהוה היה עם שופט
אחספה. מפני שהסני
ז"ל יורד וליטו ק"י כ"ד
ש"ד ויט על הק"י
ובגדת דפסר שמואל
מפיעם שמואל דוד על פני
ק"י סניח. ומכוח ימי
שפיעה שם משפ"י ימי
נדלשתי ע"י ונ"י. ועשות
שלום בין איש לאשתו.
לכודו אל המועד ואל
טריחה הוא יאל שלום
בנימין ע"י ונ"י. שמ
שנכתב בקדושה. שכח
במגילה יס"ו אוח"י ונ"י
כלמניו (במגלה) א ונ"י
אל האלות האלה ונ"י
ע"י.

רבינו חננאל

בלשון עו שנאמר וידבר
ה' אל יהושע לאמר דבר
אל בני ישראל לאמר תנו
לכם את ערי המקלט וכו'.
ומאן לך דכל דבור לשון
קשה הוא שנאמר דבר
האישי אדוני הארץ אתנו
קשות וגו'. אינו והתייאר
או נדברו ואין נדברו אלא
לשון נחת שנאמר וידבר
עמיס תחתינו. ושנינו דבר
לחוד ידבר לחוד. כלומר
דבר קשה ידבר ליהוה.
מאן כספר תורה נתיקת.
הכי קאמר וידברו יהושע
את הדברים האלה כספרו
הכתובים המלא כספר תורת
אלהים. ספר שפירו
כפשתן רבי יהודה ור'
מאיר דאמר פסול

אלו הן הגולין פרק שני מכות י"א

יא.

משל זה על אדם שלוקח בשביל קרמון של אחרים: טוביה הטא
וויגוד מנגיד. משום היאיל דאמרי' צערידי פסחיס [ק"ג] טוביה הטא
וויגוד אספיד ציה ביחמדי שלא היה עד שני דצברי וגנדי רב פפא ויגוד אל

משל זה: ששם נסיב מבגאי גור. שסם
בן חמור לקח את דינה בת יעקב
והנהגה שלו ושאר בני העיר שלא נהנו
מלו עלמין ונעטריו. מבגאי שם איש
שני העיר: שברה דוד שיסין. וידוע
של צית המקדש. ובגמרת ירושלמי
(סנהדרין פ"י ה"ב) מזינו מימוליוס
של צית המקדש והוא יסוד בלשון יוני:
קפא תהומא. ק"י המהוס. בגמרת
ירושלמי (ס"ט) שמאל שם חרס שהגינה
קולו ואמר לו אל תטלני מכאן שאני
כנזם על התהום מיום ומתן מורה
שרעדה כל הארץ ולא שמע דוד
לדבריו ונטלו: מי שרי למכנז שס.

תורה אור השלם

- 1. וידבר ה' אל יהושע
לאמר: דבר אל בני
ישראל לאמר תנו לכם
את ערי המקלט אשר
דברתי אליכם ביד
משה: יהושע כ ב
2. דבר האישי אדני
הארץ אתנו קשות רבות
אתנו כבדלנים את
הארץ: כביאית מכל
3. או נדברו דיקא יי איש
את רעהו ויקשב יי
וישמעו ויכתב ספר זכרון
לפניו ליראי יי ולחשבי
שמו. מ"ב א טז
4. וידבר עמיס תחתינו
ולאמיס תחת רגלינו:
תהליט מ ד
5. ויכתב יהושע את
הדברים האלה בספר
תורת אלהים ויקח אבן
גדולה ויקימה שם תחת
האלה אשר נבאקש יי.
יהושע כ ב כ
6. ויהי לך לאות על
ידך ולזכרון בין ידך
למען תהיה תורת יי
בפוך כי ביד וזוקה
הוא צ"י ומצויים:
שמואל י ט
7. והצילו העדה את
הרצח מיד גאל הדם
והדישו אתו העדה אל
עיר מקלטו אשר נס
שמה יושב בה עד מות
הכהן הגדול אשר משח
אתו בשמן הקדש:
במדבר לה כה
8. כי בעיר מקלטו יושב
ואחרי מות הכהן הגדול
ישב הרצח אל ארץ
אחוזתו: במדבר לה כה
9. ולא תקחו ספר לנזם
אל עיר מקלטו לשוב
לעשת בארץ עד מות
הכהן: במדבר לה לב
10. כי בצפור לנדוד כדור
לעוף בן קללת חסל ב
תבא: מש"ל כ ב
11. ואחתיפל ראה כי
לא נעשתה עצמו ויחבש
את החמור וקם וילך
אל ביתו אל עירו ויצו
ויקבר בקבר אביו:
שמואל א ג ז
12. ויאמר מה הדיבר
אשר דבר אליך אל גא
תכחד ממני בך ועשה
לך אלהים ובה יוסיף אם
תכחד ממני דבר מכל
הדיבר אשר דבר אליך:
שמואל א ג ז
13. וידבר לו שמואל את
כל הדברים ולא כחד
ממנו ויאמר יי והוא הטוב
בעיני ועשה:
14. ויצו ואלו להבין קנין
ברכיו ואלו אחרי הבעצ:
ויקחו שדך וישו משפט:
שמואל א ג ז

בלשון עזה דכתיב וידבר ה' אל יהושע לאמר
דבר אל בני ישראל לאמר תנו לכם את ערי
המקלט אשר דברתי אליכם וגו' מפני שהן
של תורה למימרא דכל דיבור לשון קשה
אין כדכתיב דבר האיש אדוני הארץ אתנו
קשות והתייא¹⁶ נדברו אין נדברו אלא לשון
נחת וכן הוא אומר דבר עמיס תחתינו דבר
לחוד ידבר לחוד: (סימני' רבנ' מהמני' וספרי'¹⁷)
פליגי בה רבי יהודה ורבנן חד אומר
מפני ששיחה וחד אומר מפני שהן של תורה
ויתכוב יהושע את הדברים האלה בספר
תורת אלהים פליגי בה ר' יהודה ור' נחמיה
חד אומר שמונה פסוקים וחד אומר ערי מקלט
בשלמא למ"ד ה' פסוקים היינו דכתיב בספר
תורת אלהים אלא למ"ד ערי מקלט מאי
בספר תורת אלהים ה"ק ויתכוב יהושע בספר
את הדברים האלה הכתובים בספר תורת
אלהים * ספר שתפרו בפשתן פליגי בה ר'
יהודה ור"מ חד אומר כשר וחד אומר "פסול
למ"ד פסול דכתיב "למען תהיה תורת ה'
בפיך ויאיתקש כל התורה כולה לתפילין מה
תפילין הלכה למשה מסיני לתופרין בגידין
אף כל לתופרין בגידין ואיך כי איתקש
למותר בפיך להלכותין לא איתקש אמר רב
חזינן להו לתפילין דבי חבובי דתפירי
בכיתנא ולית הלכתא כוותיה: **מתנ"י** יאחד
משוח בשמן המשחה ואחד המרוכה כבגדים
ואחד שעבר ממשוחותו ¹⁸ מחזירין את הרוצח
רבי יהודה אומר אף משוח מלכתחלה מחזיר
את הרוצח לפיכך אימותיהן של כהנים
מספקות להן מחיה וכבות כרי שלא יתפללו
על בנייהם שיומותו: **גמ'** מנא הני מילי אמר
רב כהנא דאמר קרא וישב בה עד מות
הכהן הגדול וכתיב כי בעיר מקלטו ישב עד

מלשון עזה דכתיב וידבר ה' אל יהושע לאמר
דבר אל בני ישראל לאמר תנו לכם את ערי
המקלט אשר דברתי אליכם וגו' מפני שהן
של תורה למימרא דכל דיבור לשון קשה
אין כדכתיב דבר האיש אדוני הארץ אתנו
קשות והתייא¹⁶ נדברו אין נדברו אלא לשון
נחת וכן הוא אומר דבר עמיס תחתינו דבר
לחוד ידבר לחוד: (סימני' רבנ' מהמני' וספרי'¹⁷)
פליגי בה רבי יהודה ורבנן חד אומר
מפני ששיחה וחד אומר מפני שהן של תורה
ויתכוב יהושע את הדברים האלה בספר
תורת אלהים פליגי בה ר' יהודה ור' נחמיה
חד אומר שמונה פסוקים וחד אומר ערי מקלט
בשלמא למ"ד ה' פסוקים היינו דכתיב בספר
תורת אלהים אלא למ"ד ערי מקלט מאי
בספר תורת אלהים ה"ק ויתכוב יהושע בספר
את הדברים האלה הכתובים בספר תורת
אלהים * ספר שתפרו בפשתן פליגי בה ר'
יהודה ור"מ חד אומר כשר וחד אומר "פסול
למ"ד פסול דכתיב "למען תהיה תורת ה'
בפיך ויאיתקש כל התורה כולה לתפילין מה
תפילין הלכה למשה מסיני לתופרין בגידין
אף כל לתופרין בגידין ואיך כי איתקש
למותר בפיך להלכותין לא איתקש אמר רב
חזינן להו לתפילין דבי חבובי דתפירי
בכיתנא ולית הלכתא כוותיה: **מתנ"י** יאחד
משוח בשמן המשחה ואחד המרוכה כבגדים
ואחד שעבר ממשוחותו ¹⁸ מחזירין את הרוצח
רבי יהודה אומר אף משוח מלכתחלה מחזיר
את הרוצח לפיכך אימותיהן של כהנים
מספקות להן מחיה וכבות כרי שלא יתפללו
על בנייהם שיומותו: **גמ'** מנא הני מילי אמר
רב כהנא דאמר קרא וישב בה עד מות
הכהן הגדול וכתיב כי בעיר מקלטו ישב עד

ממות הכהן הגדול וכתיב ואחרי מות הכהן הגדול וכו'
אחרינא לשוב לשבת בארץ עד מות הכהן (וגו') ואיך מדלא כתיב הגדול
של כהנים וכו': מעמא דלא מצלו הא מצלו מייתי והכתיב כצפור לנדוד כדור לעוף בן קללת חנם לא תבא
אל"ל) ההוא סבא מפיריקה דרבא שמיעי לי שהיה להן לבקש רחמים על דורן ולא בקשו ואיכא דמתני כרי
שיתפללו על בנייהם שלא ימותו מעמא דמצלו הא לא מצלו מייתי מאי הוה ליה למעבר הכא אמרין כרי
טוביה חמא וויגוד מנגיד התם אמרי שכם נסיב ¹⁹ ומבגאי ²⁰ גזיר אמר (ליה) ההוא סבא מפיריקה דרבא שמיעי
לי שהיה להן לבקש רחמים על דורן ולא בקשו כי הא דההוא גברא דאכליה אריא ברחוק תלתא פרסי מיניה
דר' יהושע בן לוי ולא אישתעי אליהו בהדיה תלתא יומי אמר רב יהודה אמר רב קללת חכם אפי' בחנם
היא באה מגולן מאחיתופל ²¹ שבשעה שברה דוד שיתין קפא תהומא בעא למישטפא לעלמא אמר
²² מהו לכתוב שם אחספא ומישדא בתהומא דליקו אדוכתייה ליכא דאמר ליה מידי אמר כל היודע דבר זה
ואינו אומריו יחנק בגרוננו נשא אחיתופל ²³ כ"ו בעצמו אמר ²⁴ ומה לעשות שלום בין איש לאשתו אמרה התורה
שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים לכל העולם כולו לא כל שכן אל"ל שרי כתב שם אחספא שרי
אתהומא נחת וקם אדוכתייה ואפ"ה כתיב ²⁵ ואחיתופל ראה כי לא נעשתה עצמו ויחבשו את החמור ויקם וילך
אל ביתו (ו) אל עירו ויצו אל ביתו ויחנק וגו' א"ר אבהו קללת חכם אפילו על תנאי היא באה מגולן
מעלי דקאמר ליה [עלי] לשמואל ²⁶ כה יעשה לך אלהים וכה יוסיף אם תכחד ממני דבר ואף על גב
דכתיב וייגד לו שמואל את כל הדברים ולא כחד ממנו [ואפ"ה] כתיב ²⁷ ולא הלכו בניו בדרכיו וגו' אמר

ממות הכהן הגדול וכתיב ואחרי מות הכהן הגדול וכו'
אחרינא לשוב לשבת בארץ עד מות הכהן (וגו') ואיך מדלא כתיב הגדול
של כהנים וכו': מעמא דלא מצלו הא מצלו מייתי והכתיב כצפור לנדוד כדור לעוף בן קללת חנם לא תבא
אל"ל) ההוא סבא מפיריקה דרבא שמיעי לי שהיה להן לבקש רחמים על דורן ולא בקשו ואיכא דמתני כרי
שיתפללו על בנייהם שלא ימותו מעמא דמצלו הא לא מצלו מייתי מאי הוה ליה למעבר הכא אמרין כרי
טוביה חמא וויגוד מנגיד התם אמרי שכם נסיב ¹⁹ ומבגאי ²⁰ גזיר אמר (ליה) ההוא סבא מפיריקה דרבא שמיעי
לי שהיה להן לבקש רחמים על דורן ולא בקשו כי הא דההוא גברא דאכליה אריא ברחוק תלתא פרסי מיניה
דר' יהושע בן לוי ולא אישתעי אליהו בהדיה תלתא יומי אמר רב יהודה אמר רב קללת חכם אפי' בחנם
היא באה מגולן מאחיתופל ²¹ שבשעה שברה דוד שיתין קפא תהומא בעא למישטפא לעלמא אמר
²² מהו לכתוב שם אחספא ומישדא בתהומא דליקו אדוכתייה ליכא דאמר ליה מידי אמר כל היודע דבר זה
ואינו אומריו יחנק בגרוננו נשא אחיתופל ²³ כ"ו בעצמו אמר ²⁴ ומה לעשות שלום בין איש לאשתו אמרה התורה
שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים לכל העולם כולו לא כל שכן אל"ל שרי כתב שם אחספא שרי
אתהומא נחת וקם אדוכתייה ואפ"ה כתיב ²⁵ ואחיתופל ראה כי לא נעשתה עצמו ויחבשו את החמור ויקם וילך
אל ביתו (ו) אל עירו ויצו אל ביתו ויחנק וגו' א"ר אבהו קללת חכם אפילו על תנאי היא באה מגולן
מעלי דקאמר ליה [עלי] לשמואל ²⁶ כה יעשה לך אלהים וכה יוסיף אם תכחד ממני דבר ואף על גב
דכתיב וייגד לו שמואל את כל הדברים ולא כחד ממנו [ואפ"ה] כתיב ²⁷ ולא הלכו בניו בדרכיו וגו' אמר

אלו הן הגולין פרק שני מכות י"א
משל זה על אדם שלוקח בשביל קרמון של אחרים: טוביה הטא
וויגוד מנגיד. משום היאיל דאמרי' צערידי פסחיס [ק"ג] טוביה הטא
וויגוד אספיד ציה ביחמדי שלא היה עד שני דצברי וגנדי רב פפא ויגוד אל

16 אלו י"ז מן הנגדים: